

Salamon korabeli palotára bukkantak

Salamon király korából származó, hatalmas, háromezer éves palota maradványait találták meg a régészek Gezerben, Izrael központi részén - jelentette a Háárec című újság honlapja.

A régészek Salamon palotájának nevezték el az épület maradványait, mert Salamon a Biblia szerint hatalmas építkezéseket folytatott Jeruzsálem mellett Hacorban, Meggidóban és Gezerben is. A gezeri palota - akárcsak a Hacorban, vagy Meggidóban kiásott korabeli épület - nagy központi udvar köré épült. Az épület hatalmas méreteivel eltér egy szokásos korabeli háztól. Emellett - ellentétben egy átlagos épülettel - terméskő burkolta a falát, valamint a sarkokba hatalmas faragott köveket raktak, amelyeneket csak palotáknál alkalmaztak.

Gezer története a Salamon előtti korba nyúlik vissza. A vidéket már az i. e. IV. évezredben, a rézkőkorbán is lakták, 3400 évvel ezelőtt kánaánita népek éltek a településen, melynek lakossága szoros kapcsolatban állt a távoli egyiptomiakkal, amit egy, az előző ásatási szezonban talált, III. Amenhotepet ábrázoló kártus, vagyis hosszúkás keretes kép is bizonyít. Az egyiptomi írásos emlékek is többször említik a várost: III. Thotmesz a karnaki templom falán bemutatta elfoglalását, és az Amarna-táblák is legalább kilencszer írnak róla. A régészeti leletek egybehangzóan jelzik, hogy az egyiptomiak a települést feldúlták. A Bibliai szerint Dávid király a filiszteusoktól foglalta el a várost.

A bibliai szövegek történeti hitelességét alátámasztják az egyik rétegben talált kétszínű filiszteus kerámiatöredékek, melyeket az amerikai régészcsoport tárt fel. Az archeológusok filiszteus eredetűnek tartanak egy Gezerben talált hosszúnyakú, madárcarcú nőalakot is, amely egy égei-tengeri istennőt ábrázolhatott. Hasonló kerámiaalakokra bukkantak már Asdódban, Timnában, Ekrónban vagy Askelonban, más filiszteus vidékeken végzett ásatásokon is.

Az újonnan felfedezett palota az úgynevezett Salamon kaputól, egy már feltárt, hatkamrás belső kaputól nyugatra fekszik. A Salamon név a kapu esetében is megtévesztő lehet, mivel kétséges, hogy a király járt-e Gezerben. A Biblia szerint egy egyiptomi uralkodó ajándékozta Gezer városát hozományként Salamon feleségének (az egyiknek, hiszen a legenda szerint hétszáz felesége és háromszáz ágyasa volt), a király újjáépítette a várost.

A régészek szerint az ásatások döntő bizonyítékokat szolgáltatnak arról, hogy a Biblia szövege történeti tényekre épült, ugyanis a leletek alapján a kései vaskorban, i.e. e. 1200-1000-ben lerombolták a várost és a romokon egy új, erődtímmennel védett, palotával ékesített várost építettek az i.e. 10. század második felében, Salamon király korában.

(forrás: MTI)

Elkészült az új tábla

Egyrészt szomorú, másrészt örömteli, hogy betelt mindkét tábla a Jahrzeit-falon. Szomorú, hiszen azt jelenti, sok-sok eltávozott szerettünkre kell emlékezni. Örömteli, mert bizonyítja, jó ötlet volt, illetve így sokan állíthattak emléket elhunyt hozzátartozóiknak. A körzet vezetése a jelentős igényt figyelembe véve úgy döntött, újabb táblát állít a Dohány utcai zsinagógában. Az új táblát, a kis névtáblákkal, illetve a gyertyákkal a Zsidó Kulturális Fesztiválra áadták, így a fesztivál látogatói már megtekinthették azt a zsinagóga bejáratánál. Aki korábban elmulasztott jelentkezni, s most úgy gondolja, ily módon emlékezze elhunyt családtagjára, még nem késett el, és pótolhatja. Jelentkezni a templomkörzetben Fülöp Ildinél lehet.

Támogassa zsinagógánk alapítványát!

Az Alapítvány a Dohány utcai zsinagógáért az elmúlt években rengeteg programot szervezett a körzet hívei számára (kirándulás, múzeumlátogatás stb.), de környezetünk szebbé alakításáért is rengeteget tett Nádél Tamás elnök vezetésével. Elég megemlíteni az Emánuel park átalakítását, a sírkert rendbetételét, vagy éppen a Dohány templom orgonájának felújítását. S persze még hosszan sorolhatnánk, megemlítve, hogy minden évben anyagi segítséget nyújt valamely zsidó intézménynek.

Kérjük, támogassa Alapítványunkat!

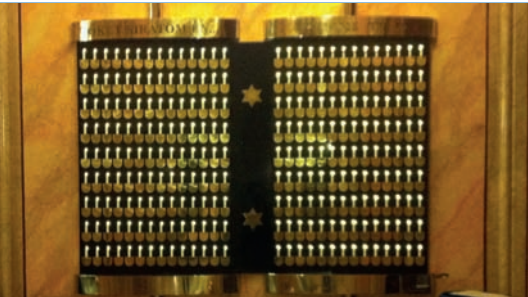
Bankszámlaszám: 11707024-20359234-00000000

IBAN: HU71 1170 7024 2035 9234 0000 0000

Jahrzeit-napok a falnál

A Dohány utcai Zsinagógában a fekete gránitból készült Jahrzeit-falon a kis névtáblák alatti gyertyák évente öt alkalommal gyulladnak fel, s emlékeztetnek elhunyt hozzátartozóinkra, ismerősünkre. A négy Mázkir napon, vagyis Jajm Kippur, Smini Áceresz, Pészach 8. és Sovuajsz 2. napján és haláluk héber naptár szerinti évfordulóján – az előző estétől – világítanak szeretteinkért a gyertyák. A Jahrzeitnapon a reggeli i.tentiszelet után a közösség átmegy a falhoz és Káddist mond az elhunytért. Lapunkban továbbra is közreadjuk, hogy elhunyt szeretteiknek mikor van a Jahrzeitje.

Dr.Wesel Katalin Zelma	december 1.	Darvas Zoltánné	december 8.	Rózsa Dezsóné	december 12.	Jakab Márton	december 21.
Kozma György	december 3.	Raschka Imréné	december 8.	Waldner Ferencné	december 15.	Márta Kohn	december 25.
Eugen Gero	december 5.	Suchman István és Icuka	december 9.	Váradi Lajos	december 16.	Gárdonyi Tibor	december 26.
Nádél Lászlóné	december 6.	Dr. Steiner Sándor	december 10.	Váriné Reichentál Magda	december 17.	Hajdú Gusztáv	december 30.
Alex Kertész	december 7.	Hajdu Tibor	december 10.	Marsányi Ernő	december 20.	Glasel Adolfné	december 31.

PESTI SÓLET

A DOHÁNY UTCAI KÖRZET HAVILAPJA

WWW.DOHANY-ZSINAGOGA.HU

Főrubink, dr. Frölich Róbert írása (2. oldal)

Várkonyi Tibor és Dési János írása (5. és 8. oldal)

MAHAR 2016

(3. oldal)

Fotó: Kerényi László

Dr. Frőlich Róbert rovata

Áruch Jore Déa 324) pedig nem állja meg a helyét, nem releváns törvényt tartalmaz. Az adott helyen ti. a chálá vételére vonatkozó szabályok találhatóak. Általánosságban véve a fenti, kilátásba helyezett döntés tórai problémákat vet fel. Mózes V. könyve 14. fejezet 1. versében áll: *„Valamennyien I.ten gyermekei vagytok, ne vagdossátok önmagatokat!”* A Tóra e mondatát bölcseink így értelmezik: *„Ne szakadjatok különálló csoportokra!”* (Értsd: ne vagdossátok szét az egységet F.R.). Egy zsidót kiközösítés alá helyezni a legsúlyosabb büntetés, melyet csak és kizárólag a Bész Din, a hozzáértő és I.tenfélő rabbinikus bíróság hozhat meg. Olyan súlyú döntésről van szó, melyet még a közösség döntő részének is jóvá kell hagynia, mielőtt kihirdetik. A Sulchán Áruch Jore Déa traktátus 228. fejezet 50. paragrafusában áll: *„Ha kétségek merülnek fel, a közösség tagjainak döntő többsége véleménye szerint ítélnek a chéremet illetően.”* Az aláírók a vezetőségre hivatkoznak, az pedig se nem a Bész Din, sem pedig a többség. Nem helyes, és legkevésbé sem célravezető, ha kitaszítunk híveket magunk közül. A templom, a zsinagóga nem pusztán I.ten háza, hanem a gyülekezet otthona. Innen pedig nem lehet kitiltani senkit, aki a gyülekezet részeként I.ten felé kíván fordulni imájával, legyen az a legjámborabb ember, vagy a legmegátalkodottabb vétkes! Minden zsidó emberre szükség van, főleg ott, ahol kisszámú a minján. A Sulchán Áruch Orách Chájjim traktátus 55. fejezet 21. paragrafusában áll: *„Ott, ahol csak tízen vannak, s egyikük el akar menni a Félelmetes Napok előtt, kötelezik, hogy maradjon, vagy valakit felbérelnek helyette.”* E törvény szellemiségével élesen szemben áll, hogy a közösség vezetése – ahelyett, hogy minden erejét latba vetné, hogy bővítse - csökkenti a létszámot. A közösség héber neve: a szent gyülekezet. A szentséget illetően a Talmud Menáchot traktátusa (92a) így fogalmaz: *gyarapítani kell a szent dolgokat, nem pedig csökkenteni azokat.* A kilátásba helyezett döntés egyik indoka, hogy újságot osztogattak a templomban. Eltekintve attól, hogy hogyan és mikor jutottak el a lapok a templomba, a szombatszegés vádját egyrészt erre alapozták.

I M A R E N D

Hétköznapi: 7.³⁰-kor kezdünk reggel, az esti ima időpontja **17.⁰⁰ óra**, helyszín a Talmud-Tórában.
Az esti ima előtt fél órával sakk, kártya, kávé és tea várja híveinket!

Péntek esti ima: 17.⁰⁰-kor a **Hősök Templomban**.
Szombat reggeli ima a Hősök Templomban: Sachrisz: 9.³⁰
Tóraolvasás: 10.⁰⁰ Muszáf ima: kb. 10.⁴⁵
Vasárnap reggeli ima: 8.⁰⁰-kor, esti ima: 17.⁰⁰-kor, mindkettő a Talmud Tórában.

A péntek esti kiddust, illetve a szombat délutáni salesüdeszt szintén a Talmud-Tórában tartjuk.

Salesüdeszek kezdete a következő hetekben:

november 26.	15. ⁴⁵	december 10.	15. ⁴⁵	december 24.	15. ⁵⁰
december 3.	15. ⁴⁵	december 17.	15. ⁴⁵		

Szombatszegés-kitiltás?

Kérdés érkezett a Rabbisághoz: egy vidéki hitközség vezetői több helyi hívőnek levelet írtak, melyekben szombatszegésre való hivatkozással kilátásba helyezték, „minimális büntetesként” kitiltják őket a zsinagógából, „kizárják és távol tartják a zsidó közösségtől”. Ezen eljárást haláchikus helyekkel igazolják. Mi a halácha álláspontja e kérdésben?

Elsősorban is megállapítható, hogy a levélben a döntést alátámasztó hivatkozások túl általánosak, s az egyetlen konkrét helymegjelölés (Sulchán

Mivel az épületen belül zajlott a tárgyak átadása, ez nem lehet alapja a szombatszegésnek. Nyilvánvalóan nincs különbség, hogy a samesz által átnyújtott tálisz vagy egy újság kerül egyik kézről a másikba. A halácha értelmében tilos tárgyakat mozgatni szombaton magán- és közterület között, de magánterületen belül szabad. Mivel az átadás-átvétel ugyanazon a magánterületen történt, fel sem merül a szombatszegés kérdése. Így a probléma csakis az újság, mint olyan lehet. A Sulchán Áruch Orách Chájjim traktátus 307 fejezet 14 paragrafusában áll: *„A neki küldött levelet, ha nem tudja, mi áll benne, elolvashatja, de nem hangosan.”* Rabbi Ávráhám Chájjim Náe a Kicot Hásulchánhoz írott Bádé Hásulchán c. kommentárjában kitér az újságolvasásra. Az üzleti hírek és reklámok olvasását megtiltja, de a híreket a lélek szükségleteként engedélyezi. Felmerülhet a мүкce (olyan tárgy, melyet szombaton még érinteni is tilos) kérdésköre is az újság kapcsán. Rabbi Méir Zuckerman egy válaszában (<http://www.kipa.co.il/ask/show/179323>) így ír:

„Az újságok nem számítanak мүкцének, lehet őket mozgatni sábeszkor.” Törvénykönyveink, a klasszikus rabbinikus irodalom és a legújabb kori tekintélyek mind hoztak haláchikus döntvényeket a szombatszegő zsidókat illetően, de sehol sem tapasztaljuk, hogy a szombatszegés ilyen következményekkel járna. A levélben nagyvonalúan említett „minimális büntetés” terminológia egyszerűen nem létezik. Egy közösség vezetőinek nagy a felelőssége a közösség sorsát és tagjainak vezetését illetően. A közösség tagjait korrekten és minden részletre kiterjedően, elfogultság nélkül kell tájékoztatni, s véleményüket kikérni. A legnagyobb vétek, melyet egy közösség önmaga ellen elkövethet, ha helyet ad a bomlasztásnak, a bomlásnak. A mi erőnk mindig az egységben volt. Végezetül vizsgáljuk meg a „kitiltottak” szemszögéből a levelet. Immár sokak előtt tudott, hogy valakik ellen chéremet hirdettek Debrecenben. Nyilván sokan személyesen is ismerik az illetőket, vagy tudják, kikről szól az ítélet. A szombatszegés vádja több annál, semmint csupán a tiltott cselekedetek végzésének vádja.

A Rámbám a Misne Torá Hilchot Sábát 30 fejezet 15 haláchájában írja: *„A szombat és a bálványimádás tilalma oly fontos, hogy felér a Tóra többi parancsolatával. A szombat a szövetség jele I.ten és közöttünk, s így, aki a többi parancsolatot megszegi, csupán vétkes zsidó, de aki szombatot szeg nyilvánosan, olyan, mint a bálványimádó, s egyik sem számít zsidónak.”* Rabbi Alexander Sender Schorr Szimlá Chádása c munkája 2. fejezet 16 pontjában így ír: *„Amiért a Tóra a szombati törvényeket súlyosabban kezeli a többinél, az az, hogy miként a bálványimádó elveti a Tórát, úgy a szombatszegő is elveti a vallás alapjait; megíratott: hat nap alatt teremtetett a világ, s a hetediken I.ten megpihent, s aki megszegi a hetedik napot, az olyan, mint az I.tentagadó.”*

Fentiekből világosan látszik, a szombatszegéssel vádoltakat nem egy aprósággal illették, zsidóságukat kérdőjelezték meg. A levél címzettjei ezáltal súlyosan megszegyenültek. E szégyent a levél aláírói hozták rájuk. A Talmud Bává Mecia traktátus 59a lapján áll: *„Aki nyilvánosan megszegyeníti felebarátját, a túlvilágra is kiható következményekkel járó vétket követ el.”* A megszegyenülteknek jogában áll hozzáértő és I.tenfélő Bész Dinhez fordulnia, ott kártérítést kérnie, s a Bész Din majdani ítéletét közzétennie. Mivel az adott helyen jelenleg egy zsidó hitközség létezik, a „kitiltottak” elve-szíthetik a lehetőséget, hogy Tóra elé járuljanak, s hogy olyan micvákat gyakoroljanak, melyeket csak és kizárólag a templomi közösségben tehetnek meg. Kimondható tehát, hogy a vidéki hitközség vezetőségének levele súlyosan ellentmond a haláchának, úgy ítélkezik, hogy ahhoz nincs vallásjogi alapja, s rossz hírért keltette több zsidónak. Nem kételkedünk a levél aláíróinak intencióiban, de a javító szándékot rossz módon, helytelen eszközökkel, a zsidó jog félreértelmezése során rossz döntéssel váltották valóra.

Szenzációs lelet: 2700 éves bizonyíték a zsidó Jeruzsálemről

Aznapi, amikor az UNESCO másodszor is olyan határozatot hozott, amely tagadja Jeruzsálem és a Templom-hegy múltját, Izraelben régészek köz-zétették az eddig ismert legrégebbi héber nyelvű dokumentumot, amely említést tesz Jeruzsálemről. Az i.e VII. századi papirusz a Júdeai Királyság idejéből származik.

Az értékes dokumentumot a Júdeai-sivatag egyik barlangjában találták régisegtolvajok, akiktől az Izraeli Régészeti Hatóság nyomozói kobozták el. A kétsoros, óhéber szöveget tartalmazó, 11 centiméter hosszú és 2,5 centiméter széles papiruszdarabka korát szénizotópos kormeghatározás alapján 2700 évesre becsülik, és ezt alátámasztja a szöveg paleográfiai elemzése is, amely a betűk formája, az egykori írásmód alapján becsüli meg egy szöveg korát. A régészeti hatóság elnöke, Israel Hasson szerint a lelet az i.e. VII. századból, az Első Templom korából származik. Az írás jól olvasható, így szól: „A király szolgálójától, Naharatából, boros korsók Jeruzsálembe.” A régészek megállapították, a papirusz eredeti és egy Jeruzsálembe történt áruszállítás igazolása. A szövegben szereplő Naharata azonos a bibliai Jó-zsué könyvében szereplő településsel, amelyről az Efraim és Benjamin törzse között húzódó határvonal leírásában is olvashatunk. A régészeti hatóság igazgatóhelyettese, Eitan Klein elmondta, a dokumentum egyedülálló, mert független forrásként bizonyítja, a Júdeai Királyság idején szervezett, írásos közigazgatás létezett. Megerősíti a tényt, Jeruzsálem központi szerepet játszott, és egyben a zsidó királyság gazdasági fővárosa is volt 2700 évvel ezelőtt. A bibliai leírás szerint ebben az időszakban Manassé, Ámon és Jósias király uralkodott Jeruzsálemben. A szövegből az nem derül ki, melyik király számára érkezett a borszállítmány. Az időjárásra és nedvességre érzékeny papirusz a régészek szerint azért maradhatott meg, mert a sivatagi klíma tartósította azt. Az izraeli kutatók szerint számos más lelet rejtőzhet a Júdeai sivatagban, de versenyt kell

futniuk a мүкincstolvajokkal, akik a busás haszon reményében szisztematikusan kutatják a térséget. A világörökségért felelős szervezeteknek az ilyen leletek védelmével kellene foglalkozniuk, ahelyett, hogy történelemhamisító határozatokat hoznak – figyelmeztetett Israel Hasson.

A Jeruzsálem nevét tartalmazó papirusz felfedezése egyértelmű bizonyíték arról, hogy a város a zsidó nép örök fővárosa volt, s az is marad – mondta Miri Regev izraeli kulturális miniszter, aki szerint „a Templom-hegy Jeruzsálem és Izrael szíve, ami akkor is a zsidó nép legszentebb helye marad, ha az UNESCO akár tízszer is megismétli ezt a hamis és szánalmas határozatot”.

Leonard Cohen emlékére

November 7-én elhunyt Leonard Cohen, a Québecben 1934. szeptember 21-én született költő, zenész. Cohen már elismert író és költő volt, amikor 31 évesen, 1966-ban New Yorkba költözött, ahol zenészként is letette névjegyét. Dalszövegei miatt a kritikusok hamarosan az idén irodalmi Nobel-díjjal kitüntetett Bob Dylanhez hasonlították. Cohen rengeteg zenészt megihletett, sok szerzeményét dolgozták fel mások, neve bekerült a Rock and Roll Hall of Fame-be, és hazája legmagasabb kitüntetését, Kanada Érdemrendjét is elnyerte. Melankolikus dalai csak ritkán lettek slágerek. Legismertebb dalát, a Hallelujah-t 1984-es megjelenése óta több százan dolgozták már fel. Leonard Cohen pályafutása során rengeteg zenei és irodalmi díjat kapott. Többször elnyerte a kanadai zenész szakma Juno-díját, kapott Grammy-díjat, amellyel teljes életművét ismerték el. Leonard Cohen 1967-től 14 stúdióalbumot készített. Utolsó lemeze, a You want it darker bő két héttel halála előtt, október 21-én jelent meg. A művészt azóta már eltemették a Montréal Westmount részében fekvő Shaar Hashomayim temetőben, szülei és nagyszülei mellé, a közeli rokonok és barátok jelenlétében.

MEGJELENT!

Róna Tamás és Nógrádi Gergely:
Sálom!
Zsidó hittankönyv I. része

A kötetet legkényelmesebben
megrendelheti a
WWW.ZSIDOKONYVEK.HU
webshopban.

A kötet ára
bruttó
3570 Ft.-

Az „Emlékezés napja” Sátoraljaújhelyen

A Zempléni Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítvány (ZRVA) 1991-ben alakult, a térség gazdaságfejlesztésének segítésére. Az Alapítvány a MAZSI-HISZ támogatásával megkapta a helyi Önkormányzattól az akkor romos, 1838-ban Kaesztenbaum Márton alapította egykori *KAESZTENBAUM Zsidó Iskola* épületét, s felújításával jött létre a *Zemplén Európa Ház*.

Az épület történetének kutatása során rengeteg információt, dokumentumot, tárgyi emléket találtak, (így Kasztenbaum Márton sírját is,) melyeket a november 8-án tartott „*EMLEKEZÉS NAPJA*” program keretében mutattak be. A rendezvényre meghívást kapott a MAZSIHISZ elnöke, Heisler András is, aki elfoglaltságai miatt különmegbízottja útján képviseltette magát. A rendezvénnyel a nem zsidó felekezeti szervezők a térségben élő emberek számára kívánták megismertetni a zempléni zsidóság történetét, a mindennapokban vállalt jelentős szerepét. A rendezvény Kaesztenbaum Márton: „Izraeliták Tanodája” emléktábla újraavatásával vette kezdetét. A volt iskola utcai homlokzatán 1856-ban elhelyezett tábla a zsinagóga és imaház romjai közül került elő, most felújítva, egy új táblával együtt került az épület falára. Ezt követte a „Zsidó emlékek Sátoraljaújhelyben” címet viselő kiállítás megnyitása. A kiállítás a térség magánszemélyek által kölcsönzött tárgyi zsidó emlékeiből összeállított gyűjteményt, valamint a helyi zsidóság életével kapcsolatos dokumentumokat mutatja be.

Izrael – a drámai valóság drámai filmművészethez vezet

A 20. Izraeli Filmhéten a 2016-os premierek mellett az elmúlt 20 év legnépszerűbb filmjeit vetítik december 1-7. között. A filmek bemutat-ják, Izraelnek napi harcot kell folytatnia olyan morális kérdésekkel, amelyekkel más nemzetek-nek csak ritkán kell foglalkozniuk. Ezúttal két új helyszín és több ingyenes vetítés is lesz. A fil-mek többségét eredeti héber nyelven, magyar felirattal nézhetik meg. Ha csak az elmúlt évtizedek híreiből tájékozódunk Izraelről, sokan úgy gondolhatják, jól értik a valóságot. Szörnyű háborús forgatókönyveket képzelnek el, és kevésbé gondolnak másra. Miközben az élet sokkal komplexebb és sokol-dalúbb. Az igaz történetek mindig mélyebbek, mint a főcímek. Az extrém helyzetekben szüle-tett dilemmák vezették Izraelt oda, hogy megal-kossa napjaink legérdekesebb filmművészetét. A filmek lehetőséget biztosítanak arra, hogy a történetírás lenszéjén keresztül lássuk Izraelt, hogy hogyan alakult ki és változott meg a társa-dalma, és hogyan fejlődtek ki az erőszak nyomai a mindennapokban.

A 20. Izraeli Filmhét bevezetője egy ingyenes vetítés volt november 16-án. Az Oscar-díjra is

jelölt „Az izraeli titkosszolgálat titkai” című film készítőit a valóság vezette arra, hogy filmre vi-gyék a titkosszolgálat hat korábbi vezetőjének történetét, az élet és halál dilemmáját, valamint

Az emlékkonferencián bemutatták a Kasztenbaum Zsidó iskola, és az épü-letet ma használó ZRVA, illetve a sátoraljaújhelyi zsidóság történetét, s a „Sátoraljaújhelyi Status quo Izraelita Anyahitközség „Kaesztenbaum” elemi fiú- és leányiskolájának 100 éves története 1838-1938.” című kiad-vány reprint kiadását. Majd a résztvevők egy emléksétán ismerkedtek a város egykori zsidó ne-gyedének emlékeivel, így a volt kereskedő-utcával, az ortodox zsinagóga bútoráruházzá alakított épületével, és a felújítás alatt álló volt imaház ma-radnyaival. Végül kilátogattak a régi zsidó temetőbe, s felkeresték *Moshe Teitelbaum* (1808-1841) csodarabbi síremlékét, és a kis helyi zsidó közösség vezetőjének kalauzolásával megtekintették a síremlék mellett felépült kóser szállást és imatermet. A rendezvény, ragyogó példáját mu-tatta annak, hogyan őrzi egy város annak a zsidóságnak az emlékeit, amely a Soá előtt lakosainak 68 (!) százalékát tette ki. Mára bejegyzett hitközségi szervezet nincs a városban, s a minjéhez is hiányzik legalább egy ember. Ha a helyi közösség visszakapja az önkor-mányzat által ígért, korábban zsidó tulajdonú területet, a tervezett fejlesz-tések után nőhet a most is jelentős látogató-forgalom.

Kép és szöveg: Gyertyános András

az iszlám terrorizmussal folytatott harcot, mi-közben mindkét oldal megpróbálja megőrizni a normális életét. A filmek közül az „Apánk” a célirányos erőszak társadalom felé történő terjedését ismerteti, az „Egy hét és egy nap” pedig ennek a követke-zményeit tárja a nézők elé. A filmhéten olyan optimista vígjátékokat is ve-títenek, mint például a „Csakis New Yorkban”, „A világ végén balra”, „A méret a lényeg” és a „Nagymama hadművelet”. Az idei év válogatásának célja az is, hogy tiszte-legyen az izraeli modern filmművészet két nagy-asszonya, a nemrég elhunyt, nemzetközi híró rendező és színésznő, Ronit Elkabetz, illetve a díszvendég, Evgenia Dodina előtt. A jubileumi izraeli filmhéten a Puskin Mozi mellett két új helyszín is bemutatkozik ingyenes vetítésekkel. A „Dancing Arabs” és az „Apánk” a Mazel Tov étteremben nézhető meg december 4-én. Míg a „Válólevél” másnap a Francia Inté-zetben.

A 20. Izraeli Filmhét részletes programja: <http://israelinbudapest.wixsite.com/filmweek2016>

MAHAR 2016: rendkívüli utazás és rendkívüli élmények

Tizenöt dél- és közép-európai országból mintegy 400 zsidó résztvevő érkezett Budvába, egy montenegrói kisvárosba, az immár ne-gyedik MAHAR (Holnap) című konferenciára, amely a helyi zsidó közösség kezdeményezéséből született, a térség zsidósága kul-turális identitásának erősítése céljából.

Az idei MAHAR konferencián Szerbia, Bosz-nia-Hercegovina, Macedónia, Koszovó, Albá-nia, Horvátország, Bulgária, Románia, Görögország és Törökország mellett részt vettek a magyar zsidó közösség vezetői és tagjai is. A

vár, Pécs) hitközség vezetői, valamint a Mazsi-hisz képviselői alkották. A Dohány utcai körzetet Nádél Tamás elnök és hitvese, Dr. Rózsa Ágnes; Róna Iván turisztikai igazgató; Sommer Katalin; Botfalvi Ágnes és jelen sorok szerzője képviselte.

montenegrói zsidó közösség, amely 2011 júliu-sában alakult meg, valószínűleg a legkisebb és legfiatalabb zsidó közösség a világon, azonban igen aktív. Montenegróban jelenleg kb. három-száz zsidó él, közülük százan a hivatalos szerve-zet tagjai. Mára sajnos ennyi zsidó ember maradt az egykor virágzó közösségből. Hittestvéreink egykoron főleg Montenegró tengerpartján tele-pedtek le. Kotorban zsidó temető is működött, amely ma is gondozott állapotban van, és láto-gatható. A Soá idején sok montenegrói polgár élete kockáztatásával mentett zsidókat. A MAHAR konferenciáknak két fontos feladata van: a régió közösségei előtt álló kihívások meg-vitatása, valamint kulturális programok szerve-zése. A cél a zsidó közösségek, szervezetek közötti kötelékek erősítése. Heisler András, a MAZSIHISZ elnöke, a ZSVK alelnöke a jelenlevőknek elmondta, a magyar küldöttség majd tizenhét órás – hegyeken-hágó-kon, hóviharban, olykor szakadó esőben, s néha ködfátylakkal tarkított, embert próbáló út után érkezett meg a konferenciára. Hangsúlyozta, a delegáció fáradtan, de örömmel érkezett meg a megnyitóra, és ő rendkívül fontosnak tartja a MAHAR konferencia küldetését. /Az eseményről bővebben a MAZSIHISZ hon-lapján olvashatnak./ A konferencián résztvevő harmincfős magyar küldöttséget több budapesti (Frankel, Páva utca, Dohány utca), számos vidéki (Nyíregyháza, Miskolc, Salgótarján, Gyöngyös, Székesfehé-

Fotók: Kerényi László

Az utazás esőben indult, és mintha a Teremtő emlékeztetni akart volna minket az aktuális, Noé hetiszakaszára, az út során végig ontotta az égi áldást. Előbb eső, majd a bosnyák hegyek közé érve bizony komoly havazás formájában. A hosszúra nyúlt utazás végén viszont Budván már szép idő fogadott bennünket. A szervezésében megjelentek a balkáni hagyo-mányok, ötvözve a zsidó leleményességgel és rögtönzésekkel, de egészében csak dicséret illeti a vendéglátókat.

A konferencia mellett módunk nyílt némi turis-táskodásra is, s rövid látogatást tettünk a közeli Kotorban. Szállodánk közvetlenül a tenger part-ján, az Óváros közelében helyezkedett el, így szombaton a konferencia szünetében könnyen meg tudtunk szervezni egy csoportos sétát is ebben a velencei hagyományokat tükröző ék-szerdobozra emlékeztető negyedben. S akadt, aki a tengerbe is bemerészkedett. A péntek esti közös Szombat-fogadást a zágrábi főrabbi vezette. A szefárd rítusban, kántor nélkül bonyolított szertartás számunkra kicsit furcsa volt, de igyekeztünk bekapcsolódni, és közös énekléssel is részt venni az ünnep köszöntésé-ben. Felemelő érzés volt, amikor több száz ün-neplő együtt énekelte közös szombati dalainkat. Vasárnap feltámadt a szél, a partot 3-4 méteres hul-lámok ostromolták, és – mintha a Teremtő is saj-nálná, hogy véget ér utazásunk – ismét eleredt az eső, s vigasztalanul esett budapesti hazaérkezésün-kig. A hazaút 16 órasra sikeredett, és hétfőn hajnal-ban érkezünk a Dohány utcai zsinagógánk elé. Szakmai ismereteink bővítése mellett az út leg-nagyobb pozitív hozadékának a kapcsolat-építés bizonyult, egyrészt a tagság és a vezetők, más-

részt a budapesti és a vidéki közösségek tagjai között. Ilyen beszélgetésekre, barátkozásokra, tapasztalatcserékre a hétköznapiak során aligha nyílt volna módunk. Köszönet az útert a MAZSI-HISZ vezetésének, munkatársainak, különösen Deák Andinak. A résztvevők egybehangzó véle-ménye, hogy az esemény rendkívül hasznos volt a magyarországi zsidóság összetartásának, kap-csolatainak erősítése érdekében. Reméljük, a jö-vőben mind gyakrabban lesz hasonló program.

Gyertyános András

Maccabi VAC hírek

November 13-án tartotta 3. tájékoztatóját a Maccabi VAC a 2017-es Maccabi Világjátékokról. A beszélgetésen Jusztin Ádám, a klub elnöke elmondta, első körben azt szeretnék elérni, hogy jövőre európai szinten is kiemelkedő létszámú, 100 fős delegáció képviselje Magyarországot Izraelben. A Játékokat a már megszokott módon Izrael teljes területén rendezik meg, ezúttal július 4-18 között. A megnyitó és a záró események központja ismét Jeruzsálem lesz.

Fontos: A Maccabi VAC továbbra is várja az egyéni sportolók és a csapatok jelentkezését a maccabiah2017@maccabi.hu email címen. Nem árt si-etni, mert a határidő 2016. december 31, másnaptól már csak pótnévezést tudnak elfogadni. A következő tájékoztatót december 18-án, vasárnap 17:00-kor tartják az Izraeli Kulturális Intézetben.

Idén, immár 7. alkalommal rendezi meg hagyományos Chanukkai kispályás foci kupáját együtt a Maccabi VAC és a Bálint Ház. December 30-án délelőtt a Marczibányi Sportcentrumban lesznek a mérkőzések. A szervezők, a szokásoknak megfelelően, közös gyertyagyújtással és fánkkal várják a csapatokat és a szurkolókat.

Pesti Sólet menü a BZSH kóser konyha receptjei alapján

Báránybecsinált leves (10 főre)

Hozzávalók: 1,3 kg bárány lapocka, 2 evőkanál liszt, 2 kisebb karfiol, 15 db csiperkegomba, 2 db fehérrépa, 5 db sárgarépa, 7 evőkanál olaj, 2 vörshagyma, 2 csokor petrezselyemzöld só, őrölt bors, tárkony.

Elkészítés: A bárány lapockát kockákra vágjuk, majd rádobjuk a forró olajon megfuttatott, aprított hagymára, és fehéredésig sütjük. Hozzáadjuk az apró kockákra darabolt sárgarépát, fehérrépát, a gombát, és annyi vizet öntünk rá, hogy éppen ellepje. Sóval, borssal ízesítjük, és fedővel letakarva félpuhára pároljuk. Ezután hozzáadjuk a darabolt karfiolrósákat, majd ha minden zöldség és hús megpuhult a levesben, sűrítjük. Mielőtt le vesszük a tűzről, megszórjuk az aprított petrezselyemmel. Tálaláskor a levest tányérokba merjük, és forrón kínáljuk, citromkarikával díszítjük.

Töltött csirke burgonyapürével 10 főre

Hozzávalók: 10 db egész csirkecomb, 5 vízben áztatott zsemle, 3 tojás, 1 kanál libazsír, 20 dkg gomba, 1 csokor petrezselyem, só, bors.

Elkészítés: A feldarabolt gombát az apróra vágott petrezselyemmel zsíron megpároljuk, hozzáadjuk a kifacsart zsemlét, a tojást, sózzuk, borsozzuk, majd a masszát a csirke bőre alá töltjük. Készíthetjük úgy is, hogy a tölteléket kizsírozott őzgerinc formában külön sütjük, s köretként adjuk a csirkéhez. A gomba helyett összetört csirkemájat is rakhatunk a töltelékbe. *A burgonyapüréhez:* kb. 10 db közepes burgonya, 1 kanál zsír, só. A burgonyát meghámozzuk, kockára vágjuk, sós vízben megfőzzük. Burgonyanyomón áttörjük, kevés főzővízzel hígítjuk, majd a zsírral jól elkeverjük.

Fánk (10 főre)

Hozzávalók: 1 kg liszt, 2 db tojás, 0,1 kg margarin, 0,03 kg élesztő, 0,1 kg kristálycukor, 1 citrom reszelt héja, 1 csomag vaníliás cukor, só, víz

Elkészítés: Egy nagy tálban keverjük össze az olvasztott margarint, a tojást, vaníliát és a reszelt citromhéjat. Adjuk hozzá a cukros vízben felfuttatott élesztőt és adjunk hozzá annyi lisztet, amennyit felvesz. Lágy tésztát kell kapnunk. Dagasszuk egy kis ideig, majd fedjük le és kelesszük, amíg duplájára nő. Bő olajban készre sütjük. Porcukorral és lekvárral tálaljuk.

Jó étvágyat kívánunk!

Kedves Olvasóink! Megszokhatták, hogy ezen az oldalon Izsák Gábor barátunk zsinagógákat bemutató, képeslapos sorozatát olvashatják. Ezúttal is így terveztük, de nem sokkal lapzártá előtt kaptuk az új izraeli nagykövet kinevezésével kapcsolatos információt, amelyet feltétlenül szerettünk volna megosztani Önökkel. Ezért fájó szívvel döntöttünk, maradjanak az aktuális hírek és a sorozat új részét elhalasztjuk egy hónappal. Megértésüket köszönjük!

Izrael Állam új nagykövete Magyarországon

Yosef Amrani, Izrael Állam nagyköveteként átadta megbízólevelét Áder Jánosnak, Magyarország köztársasági elnökének. Az új izraeli nagykövet, Yosef Amrani elmondta, személyes megtiszteltetés és felelősség számára képviselni hazáját, valamint annak nagykövete lenni, és ezzel hozzájárulni a két ország közötti kapcsolatok fejlődéséhez. Magyarországot és Izraelt összeköti a történelem és Magyarország zsidó öröksége, valamint a két ország elkötelezettsége a környező régió és a világ jövőbeni békéjének, biztonságának, stabilitásának és jólétének megtartásáért.

Yosef Amrani hangsúlyozta, a zsidó emberek tragédiája a XX. századi Európában és Magyarországon mindig az emlékezetünkben és lelkiismeretünkben kell, hogy éljen; a történelemnek nem korlátként, hanem morális és politikai iránytűként kell szolgálnia bennünket. Izrael Állam új nagykövete fő feladatának tekinti, hogy eljusson a magyar néphez és az általa megválasztott vezetéshez a minden szinten történő együttműködés üzenetével. Szándékában áll, hogy a nagykövetséget intenzíven bevonva növelje az akadémiai és tudományos csereprogramokat, valamint erősítse a gazdasági együttműködést a két ország érdekeit legjobban szolgálva. Yosef Amrani úgy véli, Izrael és Magyarország a globális ügyekben osztják stratégiai meglátásaikat.

Yosef Amrani életrajza

Pályafutás

2016 -	Rendkívüli- és meghatalmazott nagykövet, Magyarország
2014 - 2016	Stratégiai Főosztály vezetője, Külügyminisztérium
2012 - 2014	Kihelyezett nagykövet, Macedónia
2009 - 2014	Rendkívüli- és meghatalmazott nagykövet, Zágráb, Horvátország
2008	Követtanácsos, Nyugat-Európa Divízió, Politikai Elemzés és Tervezés Osztály, Külügyminisztérium
2004 - 2007	Különleges megbízatású nagykövet, Külügyminisztérium
2000 - 2004	Konzul, Észak-Amerika Nyugati-part, San Francisco, Kalifornia
1998 - 2000	Politikai követtanácsos, Izraeli Nagykövetség, Washington, D.C.
1996 - 1998	Igazgató, Koordinációs Osztály, Külügyminiszteri Kabinet, Külügyminisztérium
1995 - 1996	Osztályvezető, Politikai Tervezés, Palesztin tárgyalások (delegáció tag)
1994	Izrael Állam elnökének politikai tanácsadója
1988 - 1993	Irodavezető és tanácsos, Izraeli Nagykövetség, Washington, D.C.
1986 - 1988	Főigazgatói titkár, Külügyminisztérium
1984 - 1985	Kutató, Rothschild Alapítvány, Héber Egyetem, Jeruzsálem
1983	Részvétel a Külügyminisztérium Gyakornoki Programjában

Tanulmányok:

1983 - 1986	MA Cum Laude, Történelem és Amerikai Tanulmányok, Héber Egyetem, Jeruzsálem
1984 - 1985	Kutató, Rothschild Alapítvány, Héber Egyetem, Jeruzsálem
1980 - 1983	BA cum laude, Történelem és Zsidótörténelem, Haifai Egyetem

A nemzetközi közösség kiváló tagjaként tovább kell bővíteniük az együttműködést és a csereprogramokat a jobb megértés és kooperáció érdekében. Izrael Állam új magyarországi nagyköveteként Yosef Amrani kiemelte, megtiszteltetés és kihívás számára megtapasztalni a kultúra és az élet hatalmas gazdagságát, amelyet Magyarország képvisel, illetve az ezekhez kapcsolódó jövőbeni lehetőségeket is.

Yosef Amrani néhány hete már járt a Dohány utcai zsinagógában, de nem csak a péntek esti imán volt velünk, hanem az azt követő keddson is és örömmel üdvözölte körzetünk tagjait. Jelen, hivatalos bejelentés után/mellett már szervezzük, hogy a nagykövet urat egy interjú, egy beszélgetés keretében is bemutatthassuk a Pesti Sólet olvasóinak.

Az Emlékezés Hegyén

Már több fontos kiállítóhelyet is bemutatunk a Pesti Sóletben – így legutóbb, idén májusban a jeruzsálemi Izrael Múzeumot, most a Yad Vashem következik.

A Yad Vashem persze több mint egy múzeum, egy kiállítóhely. Az intézmény a holokauszttal kapcsolatos kutatások egyik központja, de fontos emlékhely és oktatási intézmény is.

Dési János

Izrael állama a soa sokkja után jött létre, s ha a történekekkel való szembenézés az új államban is nehezen indult, hamar elhatározás született arról, hogy a példátlan genocídium emlékeit össze kell gyűjteni egyrészt az áldozatok emlékének a megőrzésére, másrészt a jövő nemzedékek okulására. 1953-ban határoztak a Yad Vashem létrehozásáról a Herzl hegy melletti Har Hazikaron-on („Emlékezés hegyén”) Itt a közelben van az állam megálmódójának, Herzl Tivadarnak – akinek micsoda csodás véletlen – szülőháza nagyjából a mai Dohány templom helyén állt - a sírja és emlékműzeuma. De itt van az a temető, ahol az ország vezetőit, illetve az elmúlt évtizedek harcaiban elesett katonákat helyezik örök nyugalomra.

A temetőt egy kis ligeten keresztül vívó út köti össze a Yad Vashemmel, útközben az állam alapításával kapcsolatos tablók mutatják be azt a közel sem egyszerű folyamatot, amíg létrejött Izrael Állama.

Mint említettük, a Yad Vashem nemcsak kiállítóhely, de most kezdjük ennél a részlegénél.

Az ingyenesen látogatható, modern, nyers beton felhasználásával készült kiállítóterben a bejáratnál mindjárt egy óriási, megrázó tábló fogad. Valahol Lettországbán, az utolsó pillanatokban lőttek tömegsírba embereket. Sok áldozattól még a személyes tárgyaikat elvenni sem maradt a gyilkosoknak ideje. Így ezekből az igazolványokból, sáros, tépett, fényképekből, összetört apró használati tárgyakkól próbálják rekonstruálni a legylilkoltak életét.

Innentől kezdve nagyjából időrendben követhetjük a tárlatot, amely igyekszik képekkel, tárgyakkal, filmrészletekkel érzékelhetővé tenni az eseményeket. Miként kerülhetett hatalomra Németországban a náci párt? Hogyan bódíthatott el milliókat a gyilkos eszme rövid idő alatt? Miként szakadt meg egy sok évszázados – persze közel sem könnyű – együttélés? Mikén terjedt el a náciizmus a világban, s mi történt a háború kitörése után.

A bemutató nemcsak ismereteket közvetít, hanem próbál az érzelmekre is hatni. Az eseményeknek csak a fő sodrát mutatja, ahol lehet, igyekszik megmutatni a mögöttük lévő személyes tragédiák végtelen sorát.

Az egész mintha arra szolgálna, alkalmat teremtsen arra, hogy hozzáértők elmagyarázzák, elmondják, mi is történt valójában. És tényleg, egymás sarkát érik az idegenvezetők, a kalauzok, akik ma már nem harsogva, hanem kicsiny mikrofonjukba suttogva beszélnek közönségüknek a felfoghatatlanról. Gyerekek csoportjaitól, szakaszokban vonuló katonafiataloktól, turistáktól sokszor lépni is nehéz itt.

Az anyag szemléletes és ügyesen, hatásosan összeválogatott. Kiemelt szempont az is, hogy a

És itt elértünk a Yad Vashem következő fontos feladatához. A „Világ igaza” díjat a szervezettől az kaphatja meg, aki tehát megmentett embereket. Felidézve a talmudi mondást, mely szerint „Aki egy életet megment, az egész világot menti meg”. A jutalmazott – vagy leszármazottja – hagyományosan egy fát ültethet az itteni hatalmas parkban, amely mellett emléktábla örökíti meg a nevét. Az első fa Raoul Wallenbergé, tőle nem messze Oscar Schindleré található, de utána százával sorakoznak az örökzöld fák. Szerencsére sok magyar névvel is találkozhatunk. Számomra legkedvesebb Kállay Kázméré, akiről sokat írtam és személyesen is ismerhettem – aki arra volt nekem jó példa, hogy a „keresztény középosztály” tagjai, ha akartak, tehettek valamit a halálra ítélt megmentéséért. (<http://fotolexikon.blogspot.hu/2008/03/keresztny-ri-osztly-is-menthetett.html>) S rövidesen ide kerülhet Essősy József fája is, akinek gyermekmentő hőstetteit a Pesti Sólet 2015.

májusi számában az elsők között írtuk meg. A Világ Igazai kitüntetés csak alapos ellenőrzés, sokak szerint talán túlzottan bürokratikus folyamat után ítélik oda – mindenesetre így kicsi a tévedés lehetősége. Eddig majd 25 ezer ember részesült a díjból, köztük nagyjából 800 honfitársunk is.

Az „igazak erdejétől” továbbsétálva egy elképesztő sziklalabirintusba jutunk, ahol a hatalmas kövekre az elpusztított zsidó közösségek nevét vésték fel.

Sokan nem bírják ki könnyek nélkül a megölt gyermekekre emlékező, igen erősen az érzelmekre ható emlékhelyet megnézni. Itt egy sötét, üveg-tükör labirintusba lépünk be, ahol a végteleben lobogó gyertyák fénye világít csak, miközben monoton hangon, végtelenítve olvassák fel a soa gyermekáldozatainak a nevét. Itt említsük meg a Yad Vashem még egy jelentős funkcióját. Céljának tekinti, hogy megörökítse a holokauszt valamennyi áldozatának a nevét, feljegyezze és elérhetővé tegye a megismerhető élettörténetükkel együtt. (A helyszínen, de persze a már az interneten keresztül - <http://yvng.yadvashem.org> - a hozzátartozók is beadhatják megölt rokonaik adatait, amelyek aztán egy nagy, központi adatbázisba kerülnek.) Aki Jeruzsálmében jár, szánjon rá egy fél napot. A washingtoni Holocaust Memorial Museum mellett ez a világ egyik legfontosabb ilyen intézménye.

Várkonyi Tibor

Szomorú a professzor úr

Olvastam a párizsi Le Monde-ban Kaplan professzor úrnak, az amerikai Cornell egyetem tanárának keserű gondolatait. Gyermek korára emlékezett vissza, igazán szomorú visszatekintés volt. Iskolából tért haza és édesanyjának sírva mesélte, sokan „koszos zsidónak” mondták. Az Egyesült Államokban. A mama, mint minden rájongó szülő, igyekezett vigasztalni őt. Nem kövel dobálták meg, mondta, nem is bottal ütötték, csak szavakkal sértették. Szerencsére nem fáj, felejtse el.

Évtizedek szálltak el, de professzor úr mégsem felejtett, sőt, ha lehet, még szomorúbb. Az elevenítette föl ezt a keserves emléket, hogy a tévében látta, a rádióban hallotta Donald Trump új elnök szavait, amelyekkel honfitársait, akiknek nagy része reá szavazott, „ostobáknak, féleszűeknek” minősítette, egyes nőket „hájas disznóknak, elhízott teheneknek, korlátooltaknak” mondta, ahelyett, hogy megköszönte volna szavazataikat, hiszen az ő voksaikkal győzött. Nem ejtett szót arról sem, hogy igazán mégsem teljesen folttalan volt ez a diadal, hiszen az FBI vezetője, nem tudhatni milyen unszólásra, ellenfeléről, Hillary Clintonról azt állította, még külügyminiszter korában „szabálytalanságokat” követett el. Majd napok múltán közölte, minden rendben volt, semmi baj, a hölgy „tisztá”. Időközben azonban százezrek leszavaztak, így az eredmény „kissé torzított”. Kétségessé nem tette ugyan Trump győzelmét, de a módszer csak különös volt.

Nálunk idehaza, kissé furcsává éppen az tette e napot, bár az előzmények után meglepetés egyáltalán nem volt, hogy Orbán Viktor a nagyvilágban eléggé buzgón, a sietős elsők között gratulált a győzelemhez. Azzal a föltételezett szándékkal, mintha a szorgalomtól remélhetné kormányának a korábbiaknál sokkal kedvezőbb kinti megítélését. Meglehet, csakugyan bekövetkezik, az is, hogy nem, vagy nem egészen az óhajtott sietséggel, mert azért az amerikai sajtó változatlan nagyhatalom, alapjában szinte korlátlanul szabad is, a véleményét kevésbé befolyásolja a kormányzat szándéka. Ott mondhatni teljesen elképzelhetetlen lett volna az ország vezető lapjának gyors „kivégzése”, csak, mert bírálja a vezetés politikáját.

Idehaza viszont az a megszokott, hogy az Európai Unió teljes jogú tagjaként, a huszonhetek között Orbán kabinetje különálló négyes duzzogó csoportot teremtett magának, amellyel minden kínálókozó alkalmat megragad a többséggel való szembeszegülésre. A demokratikus világ ellenében néha újfent megint Moszkvára kacsint, onnan vár támogatást. És nem elég, hogy Orbán az elsők között buzgólkodott Trump lelkes köszöntésével, külügyminiszterét föltűnően nem engedte ki a többiekkel együtt megfogalmazni főntartásait, most decemberre is azt tervezi, hogy ő egymagában (Orbán) ismét szembeszáll az elsőrendű nemzetközi kérdésben. Eltökélt szándéka szerint propagálja majd, hogy ő meny nyire rokonlélek Trumpgal, ők teljesen egyek abban, hogy falak építésével útját lehet állni mások szabadságának.

A pillanatnyi furaságok ellenére óva intenek attól, hogy elsiessük ítéleteinket, és hebehurgyán

valamilyen nem létező „fasiszta veszélyt” emlegetnünk. Igaz, Ázsiában és Afrika egy részében több rezsim is hajlamos arra, hogy a hivatalos irányzatokkal szembekerülőket elnyomó intézkedésekkel üldözzék, föllevenítsenek a világon másutt mellőzött módszereket. Sajnos a mi kontinensünkön is lelhetnénk példát rá, például Franciaországban, ahol pedig a náci megszállás idején legendásan csodálatos volt az ellenállás. Az óvatosságot indokolja az is, hogy eszközeiben és szándékaiban gyakran a másik szélsőség, az ultrabalosság sem különb, ha erőszakhoz akar folyamodni. Hála a sorsnak, Európánkban, ki-vált az Unió létének, közös vezetése eltökéltségének, ez a demokrácia kontinense, jóllehet nem minden tökéletes, a brüsszeli intézmények működésében tömérdek volna a javítani való, ami részben indokolhatja néha Orbánék duzzogásait, de egyáltalán nem módszeres elszigetelési macasságát.

Különösen óvatosságra int, hogy mégis furcsa volna a Trump egyelőre „érdekes” irányzatát tapasztalva, indulatosan nyomban attól tartani, hogy Amerika, az Egyesült Államok valami „önkényuralmi” elképzelés felé próbálna sodródni. Az elővigyázatosságot és főként a tapintatot ta-

nácsolja az is, hogy alaposabb és részletesebb tájékoztatások híján, egyelőre felületes sajtóhírek birtokában igazán és hitelesen azt sem tudjuk megítélni, hogy az új elnök valójában milyen egyéniség is? Ahhoz hozzászokhattunk, hogy a tengerentúli földrész sokszor és sok tekintetben eléggé furcsán tér el a mienktől. A mesés vagyoknak és a világon először méreteiben eltúlzott sztárkultusz, ami igaz, már hozzánk is befurakodott, torzíthatnak a jellemeken, a szokásokon, sajátos stílust alakíthatnak ki. Meglepő önmagában már az is, hogy milliárdok birtokában egy újdonsült politikus állítólag nem költözne be a Fehér Házba, hiszen mesés otthonának aranyai és gyémántjai más életmódhoz szoktatták őt és főként legközvetlenebb családi környezetét. Az idő és a tapasztalat azért sokat csiszolhat az előzetes kősa és kusza elképzeléseken.

Azért mégis indokolt fölfigyelnünk Kaplan professzor nem teljesen alaptalan szorongásaira. Ezzel megmenthetjük világunkat attól, hogy akár rövid, átmeneti időre is, netán kellemetlen érzések kísértsek meg. Magam, személy szerint hajlamos vagyok komolyan venni a tekintélyes tudós intelmeit. Időben szólalt még, vegyük észre kétségtelenül indokolt intéseit.

A DOHÁNY KÖRZET DECEMBERI PROGRAMJA

Minden hétköznap reggeli ima 7:30, esti ima 17:00 a Talmud-Tórában, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel ima 8:00, esti ima 17:00 a Talmud-Tórában.

- December 2. Esti ima a Hősökben 17:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- December 3. Reggeli ima a Hősökben 9:30; Esti ima és *sálesüdesz* a Talmud-Tórában 15:45
- December 6. „*Zsidóságunk alapjai*” *tanfolyam* a Talmud-Tórában 17:00
- December 9. Esti ima a Hősökben 17:00; **a Kiddus elmarad, helyette hagyományos sábeszi vacsora¹.**
- December 10. Reggeli ima a Hősökben 9:30; Esti ima és *sálesüdesz* a Talmud-Tórában 15:45
- December 13. „*Zsidóságunk alapjai*” *tanfolyam* a Talmud-Tórában 17:00
- December 16. Esti ima a Hősökben 17:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- December 17. Reggeli ima a Hősökben 9:30; Esti ima és *sálesüdesz* a Talmud-Tórában 15:45
- December 20. „*Zsidóságunk alapjai*” *tanfolyam* a Talmud-Tórában 17:00
- December 23. Esti ima a Hősökben 17:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- December 24. Reggeli ima a Hősökben 9:30, Mincha a Talmud-Tórában 12:30
- December 29. Ünnepi gyertyagyújtás (a 6. gyertya) és ***Chanukkai műsor a Goldmark-teremben 17:00***
Közreműködik a Dohány utcai zsinagóga férfikara és az Old Songs Duó.
- December 30. Esti ima a Hősökben 17:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- December 31. Reggeli ima a Hősökben 9:30; Esti ima és *sálesüdesz* a Talmud-Tórában 15:45

¹ **Ára 2:000 Ft/fő, jelentkezés Fülöp Ildinél (06-30-539-4683) December 4-ig!**

Ismét kevesebben vagyunk...

Dr. Dancz Gábor, körzetünk egykori elöljárója, alelnöke visszaadta lelkét teremtőjének. A szellem embere távozott el, finom, művelt férfi, aki egyaránt otthonosan mozgott a különféle művészeti ágakban, az operától a drámairodalomig. A gondos férj, hűséges és szerető hitves, kinek első és utolsó gondolata mindig Jutka, a feleség volt. A levita, másodikként Tórához szólított, a zsidósághoz ragaszkodó, templomjáró hívő. Az orvos, az élet meghosszabbítója és szolgálója, a betegre és egészségesre egyaránt odafigyelő ör.
Kedves mosolya, halk, elegáns modora mindig velünk marad!

Segítség a Thökölynek

Mint azt vélhetően tudják a Pesti Sólet olvasói (is) október végén, Szimchasz Tajró este, tűz ütött ki a Thököly úti ortodox zsinagógában. Szerencsére senki nem sérült meg, de sajnos az épület súlyosan megrongálódott, ráadásul elégték a Tóratekercsek és az imakönyvei is. Az Alapítvány a Dohány utcai zsinagógáért 500 ezer, míg a Dohány körzet 100 ezer forintot ajánlott fel, hogy mielőbb legyenek új Tórák és imakönyvek a Thökölyben.

MEGHÍVÓ

Szeretettel meghívjuk az Alapítvány a Dohány utcai zsinagógáért által szervezett **Kulturális Páholyba**, amelyben a **Sabbathsong együttes Haszene** című előadását láthatják, hallhatják.

A rendezvény megtekintése ingyenes, de regisztráció kötelees.
Regisztrálni a **06/30-539-4683** telefonszámon, illetve a **fulopvildi@gmail.com** email címen lehet Fülöp Ildikónál.

Időpont: 2017. január 15. 15:00
Helyszín: Goldmark-terem

Meghívó

A Dohány utcai körzet szeretettel meghívja Önt és kedves családját **chanukkai ünnepségére.**

Időpont: 2016. december 29-án 17:00
Helyszín: 1075. Bp. Wesselényi utca 7., Goldmark-terem

Ünnepi beszédet mond: **Dr. Frölich Róbert főrabbi**
Az 6. láng ünnepélyes meggyújtása
Közreműködik a **Dohány utcai zsinagóga férfikara** és az **Old Songs Duó.**

Az ünnepség szünetében, s végén hagyományos chanukkai fánkkal várjuk Önöket.

Hősökre emlékeztek a 85 éves Hősökben

Az 1931-ben épült, 186 személyes, Vágó László által tervezett Hősök Temploma szerves része a Dohány utcai zsinagógának. A „Hősök” annak a 10 000 magyar zsidó katonának állít emléket, akik az első világháború harcmezőin dicsőséget szerezve hősi halált haltak. Számukat onnan tudjuk, hogy az Egység, az akkori zsidó újság az egész háború alatt pontos statisztikát vezetett az elesett zsidó katonákról.

A bejárat felett héber szövegből formált Dávid-csillag van. A díszítőelem különlegessége, hogy bibliai idézetek betűiből alakul ki a csillag: „Jaj, hogy a hősök elhullottak a harcban...”

Az első világháború magyar zsidó hősi halottaira emlékeztek a Mazsihisz és a BZSH dolgozói, rabbijai, kántorai, valamint a Magyar Honvédség katonái az alapításának 85. évfordulóját tartó Hősök Zsinagógájában. A Himnuszt követően Heisler András, a Mazsihisz elnöke emlékezett a világháborúban meghalt zsidó katonákról, majd Rudas Dániel, zsinagógánk kántora énekelte el a hősök tiszteletére a Sim Shalom, „Adj békét” című liturgikus dalt.

Dr. Holló József nyugalmazott altábornagy az elhullott katonákat méltatta, majd Totha Péter Joel vezető tábori rabbi átvette az Emlékszászlót, mely a világháborúban szolgált katonáknak állít emléket.

Végül dr. Frölich Róbert, országos főrabbi, körzetünk főrabbija szólt a megjelentekhez. Rudas Dániel elénekelte az El Mole Rahamim kezdetű imát, a halottak lelki üdvéért, és elhangzott a Káddis is. A megemlékezés az El silencio trombita szólamával zárult.

Az eseményről bővebben, és még több remek képpel, körzetünk facebook oldalán, illetve honlapján: www.dohany-zsinagoga.hu/?p=1103.

Fotók: Szentgyörgyi Ákos

Meghívó

Az Élet Menete Alapítvány tisztelettel meghívja Önt a 2016. évi „**Élet Menete – Kézdy György díjak**” ünnepélyes átadására, valamint az alapítvány évzáró rendezvényére az Önkéntesek Világnapján.

2016. december 5. hétfő, 17.00 óra

Színház- és Filmművészeti Egyetem Ódry Színpad
1088 Budapest, Vas u. 2/c

Közreműködik a Roma Soul

EMLÉKEZNI ÉS EMLÉKEZTETNI MINDANNYIUNK KÖTELESSÉGE!

A részvételhez regisztráció szükséges!
Kérjük az info@eletmenete.hu e-mail címen regisztráljon!
Csak a visszaigazolt jelentkezőknek tudunk helyet biztosítani!

További info:
Kálmán Zsuzsanna
+36 30 9495 837
zsuzsa.kalman@eletmenete.hu

Támogatóink:
MINISZTERELNÖKSÉG
MAZSIHISZ
ISRAEL